

Lisa Stellansdottir
Miljösamordnare

Remiss: Handlingsplan mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar (ANDTS) i Lunds kommun 2023–2025

Förslag till beslut

Barn- och skolnämnden beslutar

att lämna yttrande över remissen i enlighet med vad som framgår av förvaltningens tjänsteskrivelse.

Sammanfattning

Kommunkontoret har tillsammans med förvaltningarna tagit fram ett förslag till handlingsplan mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar (ANDTS). Syftet är att främja rätten till hälsa, att åskådliggöra det arbete som redan görs samt att systematisera metodiken.

Handlingsplanen har tre åtgärdsområden och totalt 24 åtgärder. Planen mot ANDTS konkretiserar Lunds kommuns policy för hållbar utveckling samt målen i kommunens program för social hållbarhet och program för trygghet och säkerhet. Förslaget är skickat på remiss till berörda nämnder.

Barn- och skolnämnden omfattas av fyra åtgärder i handlingsplanen som huvudsakligen rör förebyggande arbete med fokus på barn och unga. Barn- och skolförvaltningen bedömer att handlingsplanen är konkret, genomarbetad och väl i linje med skollag och läroplaner samt med god förankring inom skolverksamheten.

Förvaltningen lämnar synpunkter på utformningen av handlingsplanens uppföljningsavsnitt, förslag på justering av en åtgärd samt förslag på tillägg av åtgärd gällande gemensam standard för lokala handlingsplaner mot ANDTS på skolorna. Förvaltningen förslår även numrering av handlingsplanens samtliga åtgärder.

2022-09-26

Diarienummer

BSN 2022/6178

Underlag för beslutet

- Barn- och skolförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-09-26, Remiss: Handlingsplan mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar (ANDTS) i Lunds kommun 2023–2025
- Protokollsutdrag Kommunstyrelsens arbetsutskott 2022-06-20 § 81 Remiss: Handlingsplan mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar (ANDTS) i Lunds kommun 2023–2025 med tillhörande handlingar

Ärendet

Bakgrund

I Sverige och i många andra länder är bruk, skadligt bruk och beroende av alkohol, narkotika, doping, tobak och spel (ANDTS) ett omfattande folkhälsoproblem som drabbar individen, familjen och samhället. De individuella konsekvenserna av ANDTS orsakar fysisk och psykisk ohälsa, olyckor, dödsfall, våld och annan brottslighet liksom familje- och relationsproblem. Förutom individuella konsekvenser påverkas anhöriga och närstående på ett genomgripande sätt, varav barn och unga är särskilt utsatta.

I Lund är arbetet mot ANDTS en prioriterad fråga och att skydda barn och unga från eget och andras skadliga bruk är särskilt prioriterat. Kommunkontoret har tillsammans med förvaltningarna tagit fram ett förslag till handlingsplan mot ANDTS. Syftet är att främja rätten till hälsa, att åskådliggöra det arbete som redan görs samt att systematisera metodiken. Förslaget är skickat på remiss till berörda nämnder.

Handlingsplanen sträcker sig mellan 2023 – 2025 och har tre åtgärdsområden med totalt 24 åtgärder. Planen mot ANDTS konkretiserar Lunds kommuns policy för hållbar utveckling samt målen i kommunens program för social hållbarhet och program för trygghet och säkerhet. Arbetet ska också bidra till det övergripande nationella folkhälsomålet om en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och de nationella jämställdhetspolitiska målen.

Handlingsplanens tre fokusområden är:

1. Tillgången till ANDTS ska minska
2. Barn ska särskilt prioriteras i det förebyggande arbetet
3. Ett brett förebyggande arbete med ett livstidsperspektiv

Barn- och skolnämnden omfattas av följande fyra åtgärder i handlingsplanen:

- Utveckla arbetet med att identifiera risk- och skyddsfaktorer i syfte att utveckla elevhälsoarbetet.

2022-09-26

Diarienummer

BSN 2022/6178

- Systematisk och regelbunden samverkan mellan skolorna och polisen gällande narkotikaprevention.
- Öka elevers kunskap om ANDTS genom bland annat riktade kommunikationsinsatser och dialog.
- Utarbeta förvaltningsspecifika rutiner och riktlinjer för hur personal inom de verksamheter som möter medborgare ska agera vid misstanke eller upptäckt. Rutinerna ska även omfatta kontaktvägar till stöd inom kommunen samt andra aktörer som primärvården, Maria Mellersta, beroendevården samt polisen.

Tidigare plan mot ANDT mellan 2019–2021 innehöll fyra områden med 17 aktiviteter där barn- och skolnämnden omfattades av totalt sex aktiviteter. Flera av åtgärderna i förslaget till ny handlingsplan är att likna med aktiviteter från tidigare plan. Återkommande områden rör bland annat samverkan med polisen, förvaltningsspecifika rutiner och utveckling av arbetet med att identifiera risk- och skyddsfaktorer.

Föredragning

Arbetet mot ANDTS är en viktig del av skolans uppdrag och det systematiska kvalitetsarbetet. Skolan ska ha en policy och en handlingsplan med rutiner för åtgärder vid misstanke eller upptäckt av ANDTS under skoltid. Alla elever ska även, i enlighet med skollagen, ha tillgång till elevhälsa med medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

Med bakgrund i skolans uppdrag är barn- och skolförvaltningen positiv till förslaget på handlingsplan och bedömer den som konkret, genomarbetad och väl i linje med skollag och läroplaner. Åtgärderna i handlingsplanen, i kombination med expertstöd från kommunens ANDT-koordinator, kommer att ge goda förutsättningar för ett mer systematiskt och likvärdigt arbetssätt mot ANDTS.

Förslaget till handlingsplan är väl förankrat i skolverksamheten då innehållet har arbetats fram i samråd med bland annat rektorsrepresentanter. Förvaltningen vill dock framföra ett fåtal synpunkter på innehållet som huvudsakligen rör handlingsplanens utformning och uppföljning men även två specifika åtgärder.

Barn- och skolförvaltningen ser att avsnittet om uppföljning i delar tjänar på att förtydligas. Stycket kan förslagsvis utformas på likande sätt som motsvarande delar i andra nyligen antagna styrdokument så som till exempel Handlingsplanen för barnets bästa eller Lunds kommuns avfallsplan.

Då handlingsplanen bland annat lyfter statistik från elevenkät Lunk som en indikator på måluppfyllnad vill förvaltningen poängtera att

2022-09-26

Diarienummer

BSN 2022/6178

det i dagsläget inte finns med frågor som rör bruk av ANDTS i Lunkenkäten som skickas ut inom grundskolan. Underlag som rör området går dock att uthämta från Lunken i gymnasieskolan samt från regionens Folkhälsorapport som inkluderar frågor om ANDTS och där det finns möjlighet att bryta ut data för Lunds elever i årskurs 9 och årskurs 6.

Förslagsvis bör åtgärderna, i likhet med andra nyligen antagna styrdokument, numreras för att underlätta för läsaren att orientera sig i dokumentet samt att referera till respektive åtgärd.

Förvaltningen vill föreslå en ändring av åtgärden "*Erbjuda metod- och implementeringsstöd till de skolor som önskar införa rökfri skoltid*". Rökning på skolan, såväl inomhus som utomhus, är förbjudet enligt lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter och nuvarande skrivning kan upplevas missvisande eftersom det kan tolkas som att det är valbart att införa rökfri skoltid. Förslagsvis kan åtgärden skrivas om till "*Erbjuda metod- och implementeringsstöd till skolor gällande rökfri skoltid.*"

Slutligen ser förvaltningen ett behov av en gemensam standard för skolornas arbete med lokala policys, handlingsplaner och rutiner. Därför föreslås en åtgärd med fokus på mallar och hjälpmedel inom området.

Beredning

Ärendet har beretts inom skolkontoret i dialog med kommunens ANDT-koordinator.

Barnets bästa

I enlighet med Lunds kommuns handlingsplan för barnets bästa ska barns rättigheter utredas vid alla politiska beslut och det ska i beslutsunderlag framgå tydligt om beslutet berör barn, hur barn påverkas av beslutet och hur barns bästa beaktats. Den nämnd eller verksamhet som initierar ärendet ansvarar för att göra barnkonsekvensanalysen.

Barn- och skolförvaltningen ser att ärendet berör barn och bedömer att handlingsplanen mot ANDTS är ett viktigt verktyg i arbetet för barnets bästa och innehåller ett tydligt barnperspektiv. Förvaltningen vill dock poängtera att det saknas bifogat underlag för de resonemang och ställningstaganden som gjorts gällande barnets bästa samt dokumentation angående hur barnets perspektiv inhämtats och på vilket sätt förslag till beslut tar hänsyn till eventuella intressekonflikter.

2022-09-26

Diarienummer

BSN 2022/6178

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser.

Jytte Lindborg
Skoldirektör

Anna Palm
Tf Kvalitet- och myndighetschef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunstyrelsens arbetsutskott

För kännedom: